

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH

(2024 - 2025) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Türk Demokrasi Tarihi	TAR313	5	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (Yüzyüze)				
Amaç	Türkiye'de Osmanlı'dan Cumhuriyet'e demokrasinin geçirdiği süreçleri kavramak				
Ders İçeriği	<p>Lale Devrinden itibaren Osmanlı'da başlayan modernleşme çabaları, özellikle III. Selim dönemindeki ıslahat girişimleri ile çoğalmış, II. Mahmut Döneminde ise Sened-i İttifak ile padişahın yetkilerin sınırlandırılması, demokrasiye giden yolda önemli bir adım atılmasına yol açmıştır. Aynı dönemde gerçekleşen ıslahatlar, Türk demokrasisi için mühim bir atılım olmuştur. Sultan Abdülmecid ve Sultan Abdülaziz dönemlerini kapsayan Tanzimat Dönemi, gerek Tanzimat gerekse ıslahat Fermanları ile demokrasinin yerleşmesi sağlanmıştır. Sultan Abdülaziz dönemine damga vuran Jön Türk Hareketi, bu dönemin sonunda II. Abdülhamid'in tahta çıkmasını sağlarken aynı zamanda Meşrutiyet'e geçiş de beraberinde getirmiştir. 1876-1878 arasında süregelen bu dönemin ardından 30 yıl devam eden "İstibdad Dönemi", İttihat Terakki'nin doğduğu ve geliştiği süreç olmuştur. İttihatçıların hareketliliği neticesinde 1908'de yeniden uygulamaya konan Meşrutiyet'le beraber İttihatçıların yoğun tesiri, demokratik gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Ancak I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle beraber demokrasinin gelişimi durağanlaşmıştır. Savaşın ardından başlayan İstiklal Harbi, 1920'de TBMM'nin kurulması, 1921'de Teşkilat-ı Esasiye'nin ilanı ile devam ederken güçler birliğinin olması demokrasiye uymaması ile dikkat çekerken "Hakimiyet Kayıtsız Şartsız Milletindir" ilkesi, demokrasinin bir o kadar da uygulandığını göstermektedir. Lozan Antlaşması'nın öncesinde saltanatın kaldırılması, sonrasında Cumhuriyet'in ilanı ise demokrasi yolunda atılan önemli adımlardır. 1924'te Terakkiperver Cumhuriyet Partisi'nin, 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması, kısa süre de olsa demokrasinin çok partili hayatta girift hale gelişinin bir göstergesini göstermesi yönüyle önemlidir. 1930 itibarıyla tek partili hayata geri dönülen Türkiye'de İnönü döneminde Müstakil Grup kurulmuşsa da tek partili rejimin devam etmesi, demokrasiye uygun değildir. 1945'le beraber yeniden başlayan çok partili hayat, 1960, 1962, 1963, 1971, 1980, 28 Şubat 1997 ve 15 Temmuz 2016 Darbeleri ve Darbe Girişimleriyle sıkıntılı günler geçirmişse de genel itibarıyla çok partili yaşamın süre gelmesi, demokrasinin işleminin garantisini sağlamıştır. Aynı zamanda TBMM'nin varlığı da demokrasinin süregelmesinde en mühim faktördür. Öte yandan 1925'te başlayan Takrir-i Sükun, 1987'ye değin devam eden Sıkıyönetim dönemleri ile birlikte ve sonrasında terör tesiriyle uygulanan OHAL süreçleri, demokrasiye uygun olmasa da demokrasinin yaşayabilmesi için gerekli görüldüğü de bilinmelidir.</p>				
Ders Veren	Doç. Dr. Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA				
Ders Kaynakları	<p>Faruk Ataay, Türkiye Demokrasi Tarihi 1789'dan Günümüze, Nika Yayınevi, Ankara 2020., Tevfik Çavdar, Türkiye'nin Demokrasi Tarihi, İmge Kitabevi, Ankara 2008., Halil İnalçık, Atatürk ve Demokratik Türkiye, Kırmızı Yayınları, İstanbul 2012., Kemal Karpat, Türk Demokrasi Tarihi, TİMAŞ Yayınları, İstanbul 2010., Tanıl Bora, Cereyanlar, Türkiye'de Siyasi İdeolojiler, İletişim Yayınları, İstanbul 2017., Bernard Lewis, Demokrasinin Türkiye Serüveni, YKY, İstanbul 2003., Mehmet Ö. Alkan, Osmanlı'dan Günümüze Darbeler, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2016., Feroz Ahmad, Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980, Hil Yayınevi, İstanbul 2010., Metin Toker, Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları (1944-1973), Bilgi Yayınevi, Ankara 1990., Feroz Ahmad, Bedi Turgay Ahmad, Türkiye'de Çok Partili Hayatın Açıklamalı Kronolojisi, Bilgi Basımevi, Ankara 1976., Feroz Ahmad, Bir Kimlik Peşinde Türkiye, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2007., Yasemin Doğaner, Türk Demokrasi Tarihinde Vatan Cephesi, Siyasal Kitabevi, Ankara 2013., Cem Eroğul, Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, Yordam Kitap, İstanbul 2013., Alpay Kabacalı, Türk Basınında Demokrasi, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 1994., H. Bayram Kaçmazoğlu, Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları, Doğu Kitabevi, İstanbul 2012., Suna Kili, A. Şeref Gözbüyük, Sened-i İttifak'tan Günümüze Türk Anayasa Metinleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2006., İdris Küçükömer, Batılılaşmak & Düzenin Yabancılaşması, Profil Yayıncılık, İstanbul 2010., Hikmet Özdemir, Atatürk'ten Günümüze Cumhurbaşkanları Seçimleri, Remzi Kitabevi, İstanbul 2007., Sami Selçuk, Türkiye'nin Demokratik Dönüşümü, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2001., Oğuz Ünal, Türkiye'de Demokrasinin Doğuşu, Milliyet Yayınları, İstanbul 1994., Erik Jan Zürcher, Modernleşen Türkiye'nin Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul 1993., Şevket Süreyya Aydemir, İkinci Adam (3 cilt), Remzi Kitabevi, Ankara 2000., Şevket Süreyya Aydemir, Menderes'in Dramı, Remzi Kitabevi, İstanbul 2010., Şevket Süreyya Aydemir, İhtilalin Mantığı ve 27 Mayıs İhtilali, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999., Ahmet Gürkan, 1919-1973 Cumhuriyet, Meclis, Hükümetler, Başkanlar/27 Mayıs, 12 Mart, Güneş Matbaacılık, Ankara 1973., Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Politikada 45 Yıl, İletişim Yayınları, İstanbul 2012., Mehmet Turgut, Siyasetten Portreler, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2000., Mustafa Albayrak, Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti, Phoenix Yayınları, Ankara 2004., Çağatay Okatan, Mektepten Medis'e Atatürk ve Yol Arkadaşları, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul 2023., Ahmet Ağaoğlu, Serbest Fırka Hatıraları, İletişim Yayınları, İstanbul 1994., Fahri Rıfkı Atay, Çankaya, Pozitif Yayınları, İstanbul 2010., İşıl Çakan Hacıbrahimioğlu, Devrimci Meclis II. TBMM (1923-1927), Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul 2021., Mahmut Goloğlu, Tek Partili Cumhuriyet, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017., Mahmut Goloğlu, Milli Şef Dönemi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2012., Mahmut Goloğlu, Demokrasiye Geçiş, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2013.</p>				

Hafta	Konu
1	Demokrasi nedir? Demokrasinin Tarihsel Serüveni
2	Osmanlı Devleti'nde Demokrasi Anlayışı
3	Atatürk Döneminde Demokrasi ve Tek Parti Rejimi
4	İnönü Döneminde Demokrasi
5	Çok Partili Hayata Geçiş ve Demokrasi
6	Demokrat Parti Döneminde Demokrasi
7	Antidemokratik Bir Gelişme: 27 Mayıs Darbesi
8	Ara Sınav
9	1960'lı Yıllarda Demokrasi
10	12 Mart Muhtırası ve Demokrasi
11	1970'li Yıllarda Demokrasi
12	12 Eylül ve Demokrasi
13	1980'li Yıllarda Demokrasi
14	1990'lı Yıllarda Demokrasi
15	2000'li Yıllarda Demokrasi
16	Yarıyıl Sonu Sınav

Ders İş Yükü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayı
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme, takım çalışması	Beyin Fırtınası	3	14
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	3	14
Önceden planlanmış özel beceriler	Özel Destek / Yapısal Örnekler	1	1
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	3	13
Ara Sınav 1		1	1
Ödev 1		1	1
Final		1	1
	Ders İş Yükü:	127	
	AKTS (Ders İş Yükü / 25.5):	4,98	

Program Çıktıları	
1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Demokrasinin ne demek olduğunu analiz eder.	3	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
Osmanlı Döneminde demokrasinin gelişimini öğrenir.	4	5	4	5	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
Cumhuriyet Döneminde demokrasinin gelişimini öğrenir.	3	4	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3
Demokrasiye ara verilen dönemlerde neler olduğunu öğrenir	5	3	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
Seçimlerin demokrasideki önemini öğrenir	5	3	4	5	4	3	4	3	4	3	4	5	4	3
Ortalama Değer	4	4	4,4	4,4	4,2	3,8	4,2	3,8	4,2	3,8	4,2	4,2	4,2	3,8